Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Kształtowanie i ochrona środowiska - wykład , PG_00193839		
Kierunek studiów	Geografia (O)		
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2027/2028
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni
Rok studiów	2	Język wykładowy	polski
Semestr studiów	4	Liczba punktów ECTS	2.0
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	egzamin
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Nauk Społecznych -> Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej -> Zakład Badań Krajobrazu i Kształtowania Środowiska		
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr Barbara Korwel Lejkowska	
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu		

Formy zajęć

Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30

W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0

Dodatkowe informacje:

wycieczka fakultatywna uzupełniająca wiedzę przekazywaną na zajęciach - realizacja po uzgodnieniu z Prowadzącymi

Aktywność studenta i liczba godzin pracy

Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM
Liczba godzin pracy studenta	30	1.0	19.0	50

Cel przedmiotu

1 - poznanie prawnych, organizacyjnych, naturalnych i funkcjonalnych uwarunkowań ochrony środowiska; 2 - znajomość szczegółowa prawnych form ochrony przyrody i środowiska oraz umiejętność ich stosowania w ochronie zasobów; 3 - poznanie organów ochrony środowiska i ich kompetencji; 4 - poznanie zasad kształtowania i użytkowania przestrzeni w warunkach zrównoważonego rozwoju; 5 - poznanie podstawowych procesów przyrodniczych jako podstawy gospodarki i ochrony środowiska; 6 - poznanie uwarunkowań funkcjonowania środowiska naturalnego; 7 - poznanie podstawowych ekosystemów lądowych i ich znaczenia dla funkcjonowania środowiska i gospodarowania człowieka; 8 - poznanie zagrożeń środowiska i narzędzi przeciwdziałania im oraz zasad rekultywacji i rewaloryzacji zasobów środowiska; 9 - opanowanie terminologii z zakresu ochrony środowiska i jej stosowania w polityce przestrzennej i ochronie środowiska; 10 - opanowanie umiejętności oceny i przewidywania procesów przyrodniczych, zagrożeń i oddziaływań na środowisko życia człowieka

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[GEOGRL3-W05] zna interakcje zachodzące pomiędzy środowiskiem naturalnym i antropogenicznym w różnych skalach przestrzenno-czasowych ze szczególnym uwzględnieniem procesów i zjawisk zachodzących w obszarze Pobrzeży i Pojezierzy Południowobałtyckich i uwarunkowania tych interakcji	K_W05 - posiada wiedzę o zagrożeniach i formach degradacji zasobów środowiska w Polsce i Europie (w różnej skali przestrzennej i czasowej) oraz ich skutkach; treści programowe: A.6, A.13	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[GEOGRL3-W04] ma zaawansowaną wiedzę o środowisku geograficznym Ziemi, rozumianym jako jednolity system wzajemnie powiązanych i oddziałujących na siebie komponentów; jego zróżnicowaniu, funkcjonowaniu i dynamice zmian, w tym wzajemnego oddziaływania komponentów środowiska w obszarze Pobrzeży i Pojezierzy Południowobałtyckich	K_W04 - posiada zaawansowaną wiedzę o środowisku jako systemie i poszczególnych komponentach wraz z ich wzajemnymi powiązaniami; treści programowe: A.1, A.2, A.9, A.10,	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[GEOGRL3-U02] potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną z zakresu nauk geograficznych oraz dostępne źródła informacji do prawidłowej interpretacji podstawowych procesów i zjawisk przyrodniczych, społecznych, gospodarczych i politycznych	K_U02 - w oparciu o dostępne źródła informacji, akty prawne, dokumenty i literaturę, interpretuje podstawowe procesy i zjawiska zachodzące w środowisku; treści programowe: A.1, A.3- A.6, A.8-A. 10, A.12, A.13	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[GEOGRL3-U01] potrafi identyfikować i analizować podstawowe procesy i zjawiska przyrodnicze oraz społeczno-ekonomiczne, analizować ich przyczyny i przebieg oraz formułować i dyskutować podstawowe problemy dotyczące warunków fizyczno-geograficznych oraz sytuacji społecznej, gospodarczej i politycznej i ich zmian w różnych skalach przestrzennych	K_U01 - identyfikuje i poddaje analizie zjawiska i procesy zachodzące w środowisku przyrodniczym, wskazując ich przyczyny, przebieg i skutki oraz możliwości przeciwdziałania; treści programowe: A.1, A.5, A.7, A.10, A.11, A.12., A.13	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny

<table>
<tr><td>Treści przedmiotu</td><td>A. Problematyka wykładu

A.1 - środowisko jako system pojęcia podstawowe, geokomponenty, środowisko jako przedmiot ochrony,

A.2 - historia ochrony środowiska,

A.3 - akty i formy prawne ochrony środowiska oraz organy administracyjne i ich kompetencje,

A.4 - europejska polityka w zakresie ochrony środowiska,

A.5 - możliwości i ograniczenia w użytkowaniu zasobów środowiska,

A.6 - zagrożenia i postaci degradacji zasobów środowiska,

A.7 - metody i możliwości przeciwdziałania zagrożeniom i degradacjom środowiska,

A.8 - polityka przestrzenna i ochrona środowiska w planowaniu przestrzennym,

A. 9 - różnorodność biologiczna, jej ochrona i znaczenie,

A.10 - funkcje i znaczenie wybranych ekosystemów naturalnych,

A. 11 - rozwój zrównoważony - idea i praktyka;

A.12 - ochrona łączności ekologicznej - korytarze ekologiczne i przejścia dla zwierząt,

A.13. - ochrona, stan i zagrożenia środowiska w woj. pomorskim.</td></tr>
<tr><td>Wymagania wstępne i dodatkowe</td><td>brak</td></tr>
<tr><td>Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się</td><td>
<table>
<tr><th>Sposób oceniania (składowe)</th><th>Próg zaliczeniowy</th><th>Składowa oceny końcowej</th></tr>
<tr><td>egzamin</td><td>51.0%</td><td>100.0%</td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	- Balon J., Maciejowski W., 2012, Geoekologia dla architektów krajobrazu, Wyd. PK, Kraków. - Czochański J.T., Wiśniewski P., 2018: River valleys as ecological corridors structure, function and importance in the conservation of natural resources. Ecological Questions, 29(1), 7787. - Czochański J.T., Przewoźniak M., 2021, Przyrodnicze podstawy gospodarki przestrzennej. Ujęcie proekologiczne, Bogucki Wyd. Nauk., Gdańsk – Poznań. - Dobrzańska D., Dobrzański G., Kiełczewski D., 2008, Ochrona środowiska przyrodniczego, PWN, Warszawa. - Kozłowski S., 2002, Ekorozwój. Wyzwanie XXI wieku, PWN, Warszawa. - Malinowska E., Lewandowski W., Harasimiuk A. (red.), 2004, Geoekologia i ochrona krajobrazu. Leksykon, Warszawa. - Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030, 2014, PBPR, Gdańsk - Pietrzak M., 2010, Podstawy i zastosowania ekologii krajobrazu. Teoria i metodologia, Leszno. - Richling A., 1992, Kompleksowa geografia fizyczna, PWN, Warszawa.- Barnier M., Atlas wielkich zagrożeń, Wyd. Naukowo-Techniczne, Warszawa; - Ustawa Prawo ochrony środowiska; - Ustawa o ochronie przyrody; - Ustawa Prawo wodne; - Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych; - Ustawa Prawo Geologiczne i Górnicze - Ustawa o lasach - Wąsikiewicz-Rusnak U., 2003, Ekorozwój w strategii gospodarowania, Wyd. Akademii Ekonomicznej w Krakowie, Kraków. - Wiśniewski P., 2015: Przeciwerozyjna funkcja lasów glebochronnych. Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk - Żarska B., 2007, Ochrona krajobrazu, Wyd. SGGW, Warszawa;

	Uzupełniająca lista lektur	- Bartkowski T., 1981, Kształtowanie i ochrona środowiska, PWN, Warszawa-Poznań. - Boć J., Nowacki K., Samborska-Boć E., 2004, Ochrona środowiska, Kolonia Limited. -Czochański J. T., Korwel-Lejkowska B., Staszek W., 2024, Zagrożenia krajobrazu w obszarach chronionego krajobrazu województwa pomorskiego, Prace Geograficzne, 76, s.7-24. - Górka K., Poskrobko B., Radecki W., 2001, Ochrona środowiska, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa. - Kistowski M., Wiśniewski P., 2017: Niskowęglowy rozwój obszarów wiejskich w Polsce a plany gospodarki niskoemisyjnej. Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk. - Maciak F., 2003, Ochrona środowiska przyrodniczego, PWN, Warszawa. - Sołowiej D., 1992, Podstawy metodyki oceny środowiska przyrodniczego człowieka, Wyd. Nauk. UAM, Poznań, - Studia przyrodniczo-krajobrazowe województwa pomorskiego, Pomorskie Studia Regionalne, 2006, UMWP, Gdańsk, - Wiśniewski P., Wojtasik M., 2006: Problemy środowiskowe składowiska odpadów komunalnych w Rozwarzynie k. Nakła, Ekologia i Technika, vol. XIV, nr 2, 70-76. - Wiśniewski P., Loranc-Wiśniewska L., Wojtasik M., 2008: Finansowanie ochrony środowiska na przykładzie Banku Ochrony Środowiska S.A. Oddział w Bydgoszczy, Ekologia i Technika, vol. XVI, nr 5, 248-250. - Wiśniewski P., 2014: Powiatowe programy ochrony środowiska w kontekście zarządzania przeciwerozyjną ochroną gleb na przykładzie województwa kujawsko-pomorskiego. Woda-Środowisko-Obszary Wiejskie, t. 14, z. 2(46), 141-153. - Wiśniewski P., Wojtasik M., 2014: Wpływ erozji gleb na fizjonomię krajobrazu. Ekologia i Technika, 6 (133), 346-351. - Wiśniewski P., 2015: Problematyka ochrony gleb przed erozją w gminnych programach ochrony środowiska. Inżynieria i Ochrona Środowiska, t. 18, nr 3, 311-322.
	Adresy eZasobów	Podstawowe http://crfop.gdos.gov.pl - centralny rejestr form ochrony przyrody https://isap.sejm.gov.pl/ - internetowy system aktów prawnych https://www.eea.europa.eu/en/europe-environment-2025 - raporty European Environmental Agency Uzupełniające https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologia/cele-zrownowazonego-rozwoju - cele zrównoważonego rozwoju
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Formy ochrony przyrody i organy uprawnione do ich ustanawiania Formy degradacji gleb Potencjał zasobowo-użytkowy środowiska / przykłady	

Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.